

Interessante waarnemingen van Lepidoptera in België in 2015 (Lepidoptera)

Willy De Prins, Chris Steeman & Tom Sierens

Samenvatting. Enkele nieuwe provinciegegevens en andere interessante waarnemingen van Lepidoptera in 2015 worden gemeld. Enkele oudere gegevens worden eveneens vermeld. De hele lijst is alfabetisch gerangschikt. De gebruikte nomenclatuur is in overeenstemming met Fauna Europaea (www.fauna-eu.org).

Abstract. Some new province records and interesting observations of Lepidoptera in 2015 are mentioned. The whole list is arranged in alphabetical order. The nomenclature is according to Fauna Europaea (www.fauna-eu.org).

Résumé. Plusieurs données faunistiques nouvelles par province sont mentionnées, ainsi que quelques observations intéressantes en 2015. La liste est rangée alphabétiquement. La nomenclature suit les listes de Fauna Europaea (www.fauna-eu.org).

Key words: Lepidoptera – faunistics – Belgium.

De Prins W.: Dorpstraat 401B, B-3061 Leefdaal. willy.deprins@gmail.com

Steeman C.: Koning Albertlei 90, B-2950 Kapellen. christiaan.steeman@gmail.com

Sierens T.: Tijkstraat 6, B-9000 Gent. sierenstom@gmail.com

In deze vaste rubriek worden de meest interessante waarnemingen van Lepidoptera uit het voorbije jaar (en eventueel vorige jaren) geciteerd. Vele van de nieuwigheden in dit artikel vermeld, zijn reeds gepubliceerd op de website van de Belgische Lepidoptera (De Prins & Steeman 2003–2015). De hele lijst is alfabetisch gerangschikt volgens familie-, genus- en soortnaam; zo sluit hij beter aan bij de gegevens op de website. Voor de systematiek en nomenclatuur wordt de lijst van Fauna Europaea (www.fauna-eu.org) gevolgd. Afkortingen: AN = Antwerpen, BR = Brabant, HA = Hainaut, LG = Liège, LI = Limburg, LX = Luxemburg, NA = Namur, OV = Oost-Vlaanderen en WV = West-Vlaanderen.

Adelidae

Nemophora associatella (Zeller, 1839) – Zilverparangsprietmot (Fig. 1): 1♀ op 03.vii.2012 te Chiny (LX), leg. J. Soors. Deze soort komt voor in Centraal en Oost-Europa: Albanië, Bulgarije, Duitsland, Frankrijk, Hongarije, Italië, Oostenrijk, Polen, Roemenië, Rusland, Slowakije, Tsjechië en Zwitserland (van Nieukerken 2015). De rups leeft overwinterend in de strooisellaag in een koker, gemaakt van een uitgeholde naald van *Abies alba*. Haar levenswijze (Küppers 1980: 242–243) en vooral de vorming van de koker worden zeer gedetailleerd beschreven door Schütze (1899: 168–169). De motjes vliegen in juni en juli. **Nieuw voor de Belgische fauna** en voor LX.

Fig. 1. *Nemophora associatella* (Zeller, 1839), Chiny (LX), 03.viii.2012, © J. Soors.

Argyresthiidae

Argyresthia bonnetella – Variabele pedaalmot: 1 ex. op 20.vi.2015 te Libin (LX), leg. C. Gruwier. Nieuw voor LX.

Argyresthia glabratella – Fijnsparpedaalmot (Fig. 2): een vijftal rupsen in de twijgen van *Picea abies* op 26.xi.2015 te Aalst-Osbroek (OV), en 4 vraatsporen op *P. abies* op 29.xi.2015 te Mazendele (BR), leg. R. Meert. Nieuw voor BR en OV.

Fig. 2 *Argyresthia glabratella* op *Picea abies*; Aalst-Osbroek (OV), 26.xi.2015; rechtsboven: volgroeide rups in opengemaakte twijg, rechtsonder, pophuid, © R. Meert.

Choreutidae

Choreutis nemorana – Vijgenskeleteermot: 1 ex. op 29.vi.2015 in het gebied “Moeraske” te Evere (BR), leg. B. Hanssens. Later in 2015 werden door dezelfde onderzoeker op dezelfde plaats bladminen en vlindertjes aangetroffen. Het gaat om de tweede vindplaats in België na die van LG (De Prins *et al.* 2014). Nieuw voor BR.

Coleophoridae

Coleophora alticolella – Gewone ruskokermot: 1♂ op 23.v.2015 te Volkegem (OV) en 1♂ op 29.v.2015 te Ploegsteert (HA), beide leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor HA en OV.

Coleophora argentula – Duizendbladkokermot: 1 mijn en koker op *Achillea millefolium* op 02.xi.2015 te Nieuwpoort (WV), leg. C. Gruwier. Nieuw voor WV.

Coleophora artemisicoella – Bijvoetbloemkokermot: ca. 10 kokers op *Artemisia vulgaris* op 10.ix.2015 te Malgré-Tout nabij Moeskroen (HA), leg. C. Gruwier. Nieuw voor HA.

Coleophora coracipennella – Donkergrijze kokermot: 1 ex. op 25.v.2015 te Bilzen (LI), leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor LI.

Coleophora idaeella Hofmann, 1869 – Vossenbeskokermot: een koker op *Vaccinium vitis-idaea* op 20.xi.2009 te Eupen (LG), leg. J.-Y. Baugnée en op 23.vi.2012 te Rocherath (LG), leg. S. Wullaert. Deze soort leeft monofaag op *Vaccinium vitis-idaea* en haar verspreiding is dus nauw verbonden met de verspreiding van deze plant. Zij werd vermeld uit Schotland, Frankrijk, Duitsland, Zwitserland, Tsjechië, Slowakije, Denemarken, Polen, Litouwen, Letland, Estland, Scandinavië en Noord-Rusland (van der Wolf & Baldizzone 2013), maar is afwezig in Nederland en het Groothertogdom-Luxemburg. **Nieuw voor de Belgische fauna** en voor LG.

Coleophora limosipennella – Lichte iepkokermot: 1 ex. op 25.v.2015 te Bilzen (LI), leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor LI.

Coleophora paripennella – Bronskokermot: 9 kokers op *Centaurea* sp. op 16.v.2015 te Durbuy (LX), leg. Bladmijnenwerkgroep. Nieuw voor LX.

Coleophora trochilella – Gestreepte bijvoetkokermot: 6 kokers op *Artemisia* sp. op 16.v.2015 te Durbuy (LX), leg. Bladmijnenwerkgroep. Nieuw voor LX.

Cosmopterigidae

Sorhagenia rhamniella – Wegedoornknopmot: 1♂ op 01.viii.2015 te Koersel (LI), leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor LI.

Crambidae

Eudonia delunella – Zwartvlekgraniëtmot: 1 ex. op 25.v.2015 te Bilzen (LI), leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor LI.

Psammotis pulveralis – Wolfspootlichtmot: 1 ex. op 20.vii.2015 te Otegem (Zwevegum) (WV), leg. T. Calu. Nieuw voor WV. Dit is de tweede waarneming in België van deze zeer zeldzame migrant.

Scoparia conicella – Schuinbandgraniëtmot: 1♂ op 06.vi.2015 te Aywaille (LG) en 1♂ op 10.vii.2015 te Virelles (HA), beide leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor HA en LG.

Sclerocona acutella – Mantelmot: 1 ex. op 17.vi.2015 te Assebroek bij Brugge (WV), leg. P. Vandousselaere, det. W. Veraghtert. Nieuw voor WV. Dit is de derde waarneming in België van deze zeer zeldzame soort. Voordien was ze enkel uit AN bekend.

Elachistidae

Agonopterix nervosa – Spitse kaartmot: 1 ex. op 23.viii.2015 op het militair domein te Meeuwen/Helchteren (LI), leg. D. De Groote. Nieuw voor LI.

Agonopterix purpurea – Purperkaartmot: 1♀ op 23.v.2015 te Volkegem (OV), leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor OV.

Agonopterix senecionis (Nickerl, 1864) – Schaduwkruiskruidkaartmot: Rupsen op *Senecio nemorensis* op 21.vi.2013 te Meyerode (LG), leg. J.-Y. Baugnée. Deze soort werd vermeld uit Duitsland, Frankrijk, Hongarije, Italië, Litouwen, Oostenrijk, Polen, Roemenië, Rusland, Slowakije, Spanje, Tsjechië en Zwitserland. Ze werd nog niet gevonden in het Groothertogdom Luxemburg en in Nederland (Lvovsky 2015). De rups leeft op enkele soorten *Dorycnium* en *Senecio*. Ze maakt een vouw in de lengterichting van het blad en knaagt eraan van binnenuit waardoor er een soort bladmijn ontstaat. Ze verpoet in de grond (Hannemann 1995: 82, Ellis 2015). **Nieuw voor de Belgische fauna** en voor LG.

Depressaria depressana – Klein peenplatlijfje: 1 ex. op 03.viii.2015 te Moeskroen (HA), leg. C. Gruwier. Nieuw voor HA.

Elachista maculicerusella – Grijsgeklepte grasmineermot: 1 ex. op 06.vi.2015 te Aywaille (LG), leg. Bladmijnenwerkgroep. Nieuw voor LG.

Elachista subalbidella – Pijpenstrootjesmineermot: 1 ex. op 20.vi.2015 te Libin (LX), leg. C. Gruwier. Nieuw voor LX.

Spuleria flavicaput – Geelkopmot: 1 ex. op 16.v.2015 te Durbuy (LX), leg. Bladmijnenwerkgroep. Nieuw voor LX.

Erebidae

Grammodes stolidus (Fabricius, 1775) – Witlijnprachtil (Fig. 3): 1 ex. op 09.ix.2015 in de voorhaven van Zeebrugge (WV), leg. S. Provoost. Het is, rekening houdend met de vindplaats, twijfelachtig of deze vlinder op eigen houtje naar hier is gekomen, of dat het gaat om een geïmporteerd dier. Waarnemingen in West-Europa zijn uitermate schaars – er zijn ons slechts twee waarnemingen uit Groot-Brittannië bekend (1903 en 1990) (ukmoths.org.uk).

Fig. 3. *Grammodes stolidus*, Zeebrugge, 09.ix.2015, © S. Provoost.

Hypena crassalis – Bosbessnuituil: 1 ex. op 26.vi.2015 te Baudour (HA), leg. V. Leirens. Nieuwe vindplaats, in een zeer slecht geïnventariseerd deel van HA, van een soort die nauw gebonden is aan het voorkomen van Blauwe bosbes (*Vaccinium myrtillus*). Deze westelijke vindplaats ligt zeer geïsoleerd van de rest van het areaal van *H. crassalis* in België.

Paidia rica – Alpenbeertje (Fig. 4): 1 ex. op 28.vii.2015 te Godinne (NA), nabij Yvoir, leg. C. Lenaers, det. L. Janssen. Deze zeer zeldzame soort werd tot nu toe slechts één keer in België waargenomen (De Prins 1998:

184). Ze werd toen vermeld als "*Païda murina* Hübn. (=vestita Hübn., rica Frr.)" nadat 1♂ op 25.vii.1946 op licht werd verzameld in de tuin van de auteur te Aye (LX) (Richard 1946: 87). Deze waarneming werd herhaald in Hackray & Sarlet (1975: 64–65) met de melding: "Espèce plus méridionale dont la présence en Belgique, même au sud du pays, serait accidentelle?". Voor zover we konden nagaan is dit dus de tweede waarneming van deze soort in België. Nieuw voor NA.

Paidia rica komt voor in Midden- en Zuid-Europa: Andorra, België, Duitsland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Italië, Kreta, Luxemburg, Oostenrijk, Portugal, Slowakije, Spanje, Tsjechië en Zwitserland (Przybyłowicz *et al.* 2016). In Frankrijk werd de soort na 1980 nog vermeld uit de noordelijke departementen Meurthe-et-Moselle en Moselle (Lepinet 2016), o.a. in de streek rond Nancy en Toul (Meyer *et al.* 2006: 110). In Duitsland werd *P. rica* nog waargenomen na 1980 in Hessen, Rheinland-Pfalz en Saarland (Gaedike & Heinicke 1999: 167). In het Groothertogdom-Luxemburg werd *P. rica* voor het eerst gemeld uit Bous in 1997. Nadien werd de soort er zeer lokaal en zeldzaam waargenomen in het Bois de Stadtbredimus nabij Bous, 25.vii.2001, 1 ex., leg. C. Goedert; in Wasserbillig, 06.viii.2001, 1 ex., leg. R. Schoos en te Manternach, Wangert, 31.vii.2003, 10 ex. en 11.viii.2004, 8 ex., leg. M. Meyer, alle exemplaren det. M. Meyer (Meyer *et al.* 2006: 110).

De rups van *P. rica* leeft, zoals de meeste soorten in deze groep, op levermossen en korstmossen, o.a. *Marchantia* sp. en *Placodium* sp. (Hackray & Sarlet 1975: 64). Ze komt bij voorkeur voor op xerotherme rotshellings (Meyer *et al.* 2006: 110).

Fig. 4. *Paidia rica*, Godinne, NA, 28.vii.2015, © C. Lenaers.

Pelosia obtusa – Klein muisbeertje: 1 ex. op 20.vii.2015 te Oedelem (WV), leg. R. Hullebusch. Nieuw voor WV. De vindplaats sluit aan bij het areaal van de soort in het krekengebied van Zeeland in Nederland (zie Sierens *et al.* 2010¹ en vlinlibzeeland.nl). Het betreft mogelijk een zwerver uit het krekengebied, want de onmiddellijke omgeving van de vindplaats lijkt geen

geschikt biotoop om de soort te herbergen. Dit is de eerste waarneming uit het westen van het land.

Zanclognatha lunalis – Maansnuituil: 4 ex. op 04.vii.2015 te Holsbeek (BR), leg. J. Vandeplas en 2 ex. op 15.vii.2015 te Kesselberg, Kessel-Lo (BR), leg. K. Hansen. Enkel bekend van oude, niet geverifieerde gegevens uit BR; nu daar dus met zekerheid vastgesteld. Het betreft de eerste gedocumenteerde waarnemingen uit Vlaanderen sinds de jaren 1980.

Eriocraniidae

Eriocrania salopiella – Geelkoppurpermot: 2 bladmijnen op *Betula* sp. op 20.vi.2015 te Zichem (BR) en 8 bladmijnen op *Betula* sp. op 27.vi.2015 te Bilzen (LI), beide leg. Bladmijnenwerkgroep. Nieuw voor BR en LI.

Eriocrania sangii – Grijsrupspurpermot: 1 ex. op 19.iv.1996 te Vaalbeek (BR), leg. en gen. prep. AV-011/96, A. Verboven. Nieuw voor BR. Deze soort werd als nieuw voor de Belgische fauna vermeld gebaseerd op de duidelijk herkenbare grijze rupsen, gevonden in bladmijnen op *Betula* sp. in verscheidene Belgische provincies vanaf de jaren 2007 (Van de Meutter & Steeman 2010). Het exemplaar te Vaalbeek is dus tevens het eerste gedocumenteerde Belgische exemplaar.

Gelechiidae

Aristotelia subdecurtella – Echte pistoolmot: 1♂ op 20.vi.2015 te Zichem (LI), leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor LI.

Bryotropha senectella – Donkere mospalpmot: 1♂ op 18.vii.2015 te Durbuy (LX), leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor LX.

Carpatolechia fugitivella – Streepsmalpalpmot: 1 ex. op 04.vii.2015 te Torgny (LX), leg. C. Gruwier. Nieuw voor LX.

Cosmardia moritzella (Treitschke, 1835) – Bonte muurpalpmot (Fig. 5): 1 ex. op 12.vi.2013 en 2 ex. op 20.v.2014, telkens te Mechelen (AN), leg. Joris Elst. De soort komt erg lokaal voor in grote delen van Midden-Europa maar niet in het mediterrane gebied en evenmin in grote delen van Scandinavië. De rups leeft op soorten van het genus *Silene*, bij voorkeur op *Silene latifolia*, die zeer verbreid is in België. (Huemer & Karsholt 2010: 230). *C. moritzella* werd nog niet waargenomen in Groot-Brittannië, Nederland en het Groothertogdom-Luxemburg, maar wel in Duitsland en Frankrijk. **Nieuw voor de Belgische fauna** en voor AN.

Fig. 5. *Cosmardia moritzella* (Treitschke, 1835), Mechelen, AN, 20.v.2014, © J. Elst.

¹ De soort moet toegevoegd worden aan de soortentabel van Sierens *et al.* (2010) van de macronachtvlinderfauna van Zandig-Vlaanderen. Andere toevoegingen op basis van waarnemingen in Oedelem door R. Hullebusch sinds 2012 betreffen *Dryobotodes eremita* (een zeer regelmatige verschijning in de streek sinds 2011, hiervoor in Vlaanderen nagenoeg beperkt tot de Kempen) en een aantal kustpreferentiële soorten: *Aspitates ochrearia* (07.vi.2013), *Cidaria fulvata* (02.vii.2012) en de oprukkende bosranksoort *Hemistola chrysoprasaria* (15.vii.2012).

Eulamprotes unicolorella – Purpertandboegsprietmot: 1♂ op 06.vi.2015 te Aywaille (LG), leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor LG.

Gelechia nigra – Zwarte palpmot: 1 ex. op 04.vii.2015 te Torgny (LX), leg. C. Gruwier. Nieuw voor LX.

Gelechia turpella – Loodgrijze haakpalpmot: 1♂ op 07.vii.2015 te Paal (LI), leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor LI.

Hypatima rhomboidella – Zandlopermot: 1 ex. op 17.viii.2015 te Moeskroen (HA), leg. C. Gruwier. Nieuw voor HA.

Metzneria aestivella – Driedistelpalpmot: 2♂ op 06.vi.2015 te Aywaille (LG), leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor LG.

Monochroa lutulentella – Spireaboegsprietmot: 1♂ op 20.vi.2015 te Zichem (BR), leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor BR.

Phthorimaea operculella – Aardappelmot: 1 rups in een mijn op *Solanum dulcamara* op 05.xi.2015 te De Panne (WV), leg. C. Gruwier. Nieuw voor WV.

Prolita sexpunctella – Brede zesvlekpalmot: 1 ex. op 15.v.2015 te Bihain (LX), leg. D. De Groote. Nieuw voor LX.

Scrobipalpa ocellatella – Bietzandvleugeltje: 1 ex. op licht op 14.viii.2015 te Vierves-sur-Viroin (NA), leg. S. Claerebout; 1 ex. op licht op 16.ix.2015 te Berlare (OV), leg. D. De Mesel. Nieuw voor NA en OV.

Scrobipalpa tussilaginis (Stainton, 1867) – Hoefbladpalpmot: oude mijnen op *Tussilago farfara* te Mettet (NA) op 14.ix.2010, leg. J.-Y. Bagnée. Deze soort komt zeer lokaal en zeldzaam voor in Europa, van Groot-Brittannië tot Griekenland en verder oostwaarts doorheen Turkije tot in Siberië. Ze is afwezig in het Iberisch Schiereiland en de meeste delen van het mediterrane gebied. De rups leeft hoofdzakelijk op *Tussilago farfara*, maar ze kan ook sporadisch aangetroffen worden op *Petasites* (Huemer & Karsholt 2010: 201). **Nieuw voor de Belgische fauna** en voor NA.

Geometridae

Aplasta ononaria – Stalkruidspanner: 1 ex. op 01.ix.2015 te Autelbas (LX), leg. S. Raison. Eerste bevestiging sinds de millenniumwende dat deze soort nog in België voorkomt. Het zwaartepunt van het areaal van deze warmteminnende spanner lag hier altijd al in Belgisch Lotharingen.

Campaea honoraria – Eikentak (Fig. 6): 1 ex. op 13.vi.2015 te Rochefort (NA), leg. J. Elst, J. Jansen, D. Sloodmaekers *et al.* Dit is het eerste gesignaleerde exemplaar in België in twee decennia. Het zwaartepunt van het areaal lag altijd in de Caennestienne.

Fig. 6. *Campaea honoraria*, Rochefort (NA), 13.vi.2015, © J. Jansen.

Catarhoe cuculata – Bonte walstrospanner: 1 ex. op 09.vii.2015 te Kessel-Lo (BR), leg. K. Hansen. Dit is de eerste gedocumenteerde waarneming voor Vlaanderen in jaren.

Chesias rufata – Zomerbremspanner: 1 ex. op 12.viii.2015 in de Mechelse heide te Mechelen aan de Maas (LI), leg. J. Gorissen. Van deze zeer sterk achteruitgegangene bremsoort zijn in Vlaanderen de laatste twee decennia slechts een handvol geïsoleerde waarnemingen bekend. Hoewel de regio Maasmechelen één van de best onderzochte streken van Vlaanderen is, was het van de jaren 1970 geleden dat deze soort hier nog gezien was.

Cyclophora puppillaria – Oranjerode oogspanner (Fig. 7): 1 ex. op 18.ix.2015 te Vierves-sur-Viroin (HA), leg. S. Claerebout. Zeer zeldzame trekvinder die slechts onregelmatig gesignaleerd wordt in ons land.

Fig. 7. *Cyclophora puppillaria*, Vierves-sur-Viroin, 18.ix.2015, © S. Claerebout.

Deileptenia ribeata – Satijnen spikkelspanner: 1 ex. op 29.vi.2015 te Groenendaal in het Zoniënwoud (BR), leg. P. Nuyts en K. De Greef. Hackray & Sarlet (1984: 255) vermelden de soort van dezelfde locatie “jusqu’en 1945”. Sindsdien was de soort in Vlaanderen uitsluitend nog bekend uit het Nationaal Park De Hoge Kempen en onmiddellijke omgeving. Daar komt ze soms talrijk voor, o.a. 32 ex. op 27.vi.2015 in het domein “De Hoefaert”, te Bilzen-Lanaken (LI), leg. Bladmijnen-werkgroep.

Eulithis populata – Gewone agaatspanner: 1 ex. op 28.vi.2015 aan de Mer de Sable te Stambruges (HA), leg. P. Van de Vyver. Nieuwe vindplaats, in een zeer slecht geïnventariseerd deel van HA, van een soort die, net als *Hypena crassalis*, nauw gebonden is aan het voorkomen van Blauwe bosbes (*Vaccinium myrtillus*). Deze westelijke vindplaats ligt zeer geïsoleerd van de rest van het areaal van *E. populata* in België.

Fig. 8. *Eupithecia denotata*, Rouvroy nabij Torgny (LX), 28.vi.2014, © D. Sloodmaekers.

Eupithecia denotata – Klokjesdwergspanner (Fig. 8): 1 ex. op 28.vi.2014 te Rouvroy nabij Torgny (LX), leg. D. Sloodmaekers, J. Elst & R. Nossent. *Eupithecia denotata* is een soort die als adult zelden gezien wordt; de meeste waarnemingen komen van rupsenvondsten op Ruig klokje (*Campanula trachelium*). Het historisch areaal in West-Europa hangt samen met het areaal van die

waardplant, maar er bestaan ook waarnemingen die lijken samen te hangen met het voorkomen van gekweekte klokjes in tuinen. In Nederland werd de rups van deze soort in de twintigste eeuw soms in grote aantallen gemeld uit Zuid-Limburg, ook dicht bij de Belgische grens (cfr. b.v. van Wisselingh 1954: 18). In België is de soort in de aansluitende regio merkwaardig genoeg nooit vermeld. Veruit de meeste Belgische waarnemingen komen uit de Gaume (Hackray & Sarlet 1982: 103–104), maar de soort is in ons land in tal van regio's vermoedelijk over het hoofd gezien. De laatste jaren ontbrak zowel uit België als Nederland elk signalement van de soort, maar mogelijk kunnen gerichte (rupsen-)zoektochten dit beeld nuanceren.

Eupithecia egenaria – Lindedwergspanner: Van deze zeer zeldzame specialist van monumentale lindes waren tot 2015 maar twee bestaande populaties bekend: Vordenstein en Zevenbergen, beide in de parkengordel rond Antwerpen. Een grondige controle van vlinders van het genus *Eupithecia* op waarnemingen.be door W. Veraghtert droeg ertoe bij dat de soort nu ook herkend werd op 14.v.2015 te Zevegem (OV), leg. V. de Bethune; op 06.vi.2015 in het Hottemme-domein (LX), leg. D. Gailly *et al.*; en op 06.xi.2015 (extreem late datum, die volledig buiten de normale levenscyclus van de vlinder valt) te Zemst (BR), leg. T. Deroover. Uit LX en BR waren alleen zeer oude, eenmalige vondsten bekend uit Torgny en Watermael-Bosvoorde (Hackray & Sarlet 1982: 93). De soort is in het verleden waarschijnlijk soms over het hoofd gezien. Nieuw voor OV.

Eupithecia exigua – Loofboomdwergspanner: 1 ex. op 04.vi.2015 in het centrum van Wingene (WV), leg. L. Lams. Enigmatische vondst, ver van het bekende verspreidingsgebied ten zuidoosten van Samber en Maas. In Nederland zijn enkele vondsten bekend uit Zeeland (zie vlinlibzeeland.nl en vlindernet.nl), in Vlaanderen was er recent alleen een vondst op 12.vi.2010 in de Sahara Lommel in LI. Nieuw voor WV.

Eupithecia inturbata – Esdoorndwergspanner: 1 ex. op 12.vii.2015 te Dilsen-Stokkem (LI), leg. S. Raymaekers; 1 ex. op 24.vii.2015 te Pellenberg-Stort (BR), leg. B. Derveaux, beide det. W. Veraghtert. Nieuw voor BR en LI.

Eupithecia millefoliata – Duizendbladdwergspanner: Het historisch areaal beslaat zowat het hele land. Door een gebrek aan recente gedocumenteerde waarnemingen werd gevreesd dat de soort mogelijk uitgestorven was. Een controle van een groot aantal niet eerder gedetermineerde vlinders uit het genus *Eupithecia* op waarnemingen.be door W. Veraghtert in 2015 bracht aan het licht dat de soort, weliswaar in zeer kleine aantallen, echter nog steeds verspreid over Vlaanderen voorkomt. Er zijn een tiental waarnemingen bekend uit AN, BR, OV en WV uit de periode 2008–2015. Het meest recent werd de vlinder waargenomen in WV: 1 ex. op 22.vi.2014 te Oedelem, leg. R. Hullebusch² en 1 ex. op 04.viii.2015 te Poperinge, leg. S. Noppe.

² De vlinder werd door Sierens *et al.* (2010) onterecht als mogelijk uitgestorven beschouwd voor Zandig-Vlaanderen. Andere soorten die op basis van recente signalementen door R. Hullebusch in Oedelem toch niet uitgestorven blijken te zijn in

Eupithecia pimpinellata – Beverneldwergspanner: 1 rups op *Pimpinella saxifraga* op 30.viii.2015 te Frasnes-les-Anvaing (HA), leg. T. Sierens, aansluitend bij het areaal in de Vlaamse Ardennen (OV), waar eveneens op tal van plaatsen rupsen werden aangetroffen. Deze soort is in deze streek vroeger zeker over het hoofd gezien. Nieuw voor HA.

Eupithecia selinata – Eppedwergspanner (Fig. 9): Deze vlinder was tot 2015 uitsluitend bekend van enkele oude waarnemingen uit de Calestienne en meer recent van populaties uit Noord-Limburg (Lozerheide, Bocholt) en het Meetjesland (Het Leen, Eeklo). Populaties uit deze regio's kunnen bevestigd worden. Een controle van een groot aantal niet eerder gedetermineerde vlinders uit het genus *Eupithecia* op waarnemingen.be door W. Veraghtert in 2015 bracht aan het licht dat de soort, weliswaar in zeer kleine aantallen, echter meer verspreid over het land voorkomt. De soort is nu bekend van NA (Olloy-sur-Viroin, 28.vi.2015, leg. D. De Groote, J. Dewolf & G. Groenez), LX (Amberloup, 30.v.2014, leg. D. De Mesel); BR (Holsbeek, 27.vi.2010, leg. R. Uyttenbroeck en Averbode, 21.viii.2010, leg. M. Herremans) en AN (Geel, 29.vi.2010, leg. D. Plu). Nieuw voor BR en AN.

Fig. 9. *Eupithecia selinata*, Olloy-sur-Viroin (NA), 28.vi.2015, © J. Dewolf.

Horisme vitalbata – Bruine bosrankspanner: 1 ex. op 30.vii.2015 te Muizen (AN) bij Mechelen, leg. G. Verbeylen. Deze soort heeft, net als andere typische bosranksoorten, een opmerkelijke areaaluitbreiding gekend en is nu waargenomen in alle Belgische provincies. Nieuw voor AN.

Fig. 10. *Menophra abruptaria*, Ruien (OV), 11.iv.2015, © G. Groenez.

Menophra abruptaria – Zwartvlekspikkelspanner (Fig. 10): 1 ex. op 11.iv.2015 te Ruien (OV), leg. D. De Groote, J. Dewolf & G. Groenez. Deze vindplaats sluit aan bij eerder bekende vindplaatsen in WV en HA. De sterke

de wijde regio tussen Brugge en Gent: *Lacanobia w-latinum* (01.vii.2013; blijkt te overleven in een klein gebied rond het bosgebied van Ryckelvelde); *Rhycia simulans* (21.vii.2014; nadat de soort ca. 20 jaar verdwenen was in Vlaanderen, zijn er in 2013–2015 weer een vijftal waarnemingen in het noordelijk deel van OV en WV, zie waarnemingen.be) en *Scopula marginepunctata* (24.viii.2012).

kolonisering vanuit het zuidwesten van ons land zet zich door. Nieuw voor OV.

Operophtera fagata – Berkenwintervlinder: 1 ex. op 02.xii.2015 te Ruien (OV), leg. D. De Groote, J. Dewolf & G. Groenez. Een favoriet habitat van deze wintervlinder zijn grote beukenbossen, waar de soort eerder al gemeld werd in b.v. het Zoniënwood, het Hallerbos en de bossen van de Voerstreek – aansluitend op Nederlands Zuid-Limburg (Hackray & Sarlet 1982: 38). Het lag in de lijn van de verwachtingen dat de soort zich ook zou ophouden in soortgelijke biotopen in de Vlaamse Ardennen. Deze soort is hier, net als tot enkele jaren geleden *Epirrita christyi*, tot nu toe zeker over het hoofd gezien wegens de late vliegperiode en door mogelijke verwarring met aanverwante soorten.

Perizoma blandiata – Ogentroostspanner: 2 ex. op 17.vii.2015, in de Vallei van de Holzwarche bij Mürringen (LG), leg. W. Mertens. Eerste waarneming sinds meer dan twee decennia in België.

Pseudoterpna pruinata – Grijsgroene zomervlinder: 1 ex. op 03.vii.2015 te Ieper (WV). Dit is de eerste waarneming in West-België sinds drie decennia van deze achteruitgaande bremsoort. Deze waarneming ligt zeer geïsoleerd ten opzichte van de rest van het huidige bekende areaal in België.

Scopula emutaria – Witroze stipspanner: 2 ex. op licht op 05.vi.2015 te Kieldrecht (OV), leg. B. Van Camp en opnieuw 1 ex. te Kieldrecht (handvangst) op 18.viii.2015, leg. F. Van de Meutter. *S. emutaria* past in het rijtje van de kustgebonden soorten (waaronder *Aporophyla australis* en *Aspitates ochrearia*) die zich recent hebben uitgebreid naar het Antwerpse havengebied.

Siona lineata – Vals witje: 1 ex. op 11.vi.2015 te Machelen aan de Leie (OV), leg. E. Colpaert. Vermeldenswaardig is dat dezelfde soort op dezelfde dag ook gezien is aan de vaarttaluds van Moen (WV). Dit is voor zover bekend de tweede waarneming ooit in WV. De soort is bekend om zijn zwerfneigingen, maar wordt tot nu maar uiterst zelden gezien in het westen van het land. Nieuw voor OV.

Stegania cararia – Zoomvlekspanner: 1 ex. op licht op 13.vi.2015 te Daknam (OV), bij Lokeren, leg. T. Vermeulen; 1 ex. op 04.vii.2015 te Nijlen (AN), leg. R. Vermeylen. Nieuw voor AN en OV. Deze soort kent de laatste jaren een sterke areaaluitbreiding.

Tephronia sepiaria – Donkere korstmossspanner: 1 ex. op 15.vi.2015 te Laforêt nabij Vresse-sur-Semois (NA), leg. P. Hendrickx, det. W. Veraghtert. Nieuw voor NA.

Thera vetustata – Witte sparspanner: 1 ex. op 04.xi.2015 te Westerlo (AN), leg. J. Maenen, det. W. Veraghtert. Nieuw voor AN.

Gracillariidae

Caloptilia roscipennella – Walnootstelmtot: 1 bladmijn op *Juglans regia* op 03.viii.2015 te Moeskroen (HA), leg. C. Gruwier. Nieuw voor HA.

Dialectica imperialella – Smeewortelstelmtot: 1 bladmijn op *Symphytum officinale* op 13.viii.2015 te Aalbeke (HA), leg. C. Gruwier. Nieuw voor HA.

Leucospilapteryx omissella – Bijvoetblaasmot: 1 ex. op 20.vi.2015 te Zichem (BR), leg. Bladmijnenwerkgroep. Nieuw voor BR.

Parornix fagivora – Beukenzebramot: 1 bladmijn op *Fagus sylvatica* op 13.viii.2015 te Moeskroen (HA), leg. C. Gruwier. Nieuw voor HA.

Phyllonorycter scopariella – Bremstengelvouwmot (Fig. 11): verlaten mijn op *Cytisus scoparius* op 28.xii.2015 te Dochamps (LX), leg. R. Meert. Nieuw voor LX.

Fig. 11. Verlaten mijn van *Phyllonorycter scopariella* op *Cytisus scoparius*, Dochamps (LX), 28.xii.2015, linksboven intacte mijn, linksonder: opengewerkte mijn met frass; rechts lege pophuid met het typische cremaster, © R. Meert.

Lasiocampidae

Phylodesma ilicifolia – Hulstblad: 1 ex. op 10.v.2015 te Mol (AN), leg. T. & D. Sierens; 1 ex. op 24.v.2015 te Doische (NA), leg. L. Decrick & R. Septor. Van deze soort, die inmiddels in heel West-Europa tot de grote rariteiten van de fauna behoort, zijn twee Vlaamse populaties bekend, nl. de Kalmthoutse heide en het Groot Schietveld in Brecht. De vlinder is in het verleden ook zeer sporadisch gemeld uit de omgeving van Mol. Een nieuwe vondst doet vermoeden dat de soort ook hier nog een kleine populatie kent. In de Ardennen was de soort volgens historische literatuur (o.a. Hackray & Sarlet 1975: 37) vroeger goed verspreid, maar hier lijkt de achteruitgang erg groot. Spaarzame recente waarnemingen waren er alleen uit de Hoge Venen. De waarneming in Doische is het eerste signalement uit dit deel van de Ardennen in decennia.

Lyonetiidae

Leucoptera lustratella – Hertshooisneeuwmot: 77 bladmijntjes op *Hypericum perforatum* op 01.viii.2008 te Koersel (LI), leg. Bladmijnenwerkgroep. Nieuw voor LI.

Lyonetia prunifoliella – Sleedoornhangmatmot: vraatsporen op *Prunus spinosa* op 23.v.2015 te Volkegem (OV), leg. Bladmijnen-werkgroep. Nieuw voor OV.

Lypusidae

Agnoea subochreella – Gele zaksikkelmot: 11 ex. op 12.vi.2015 te Ruien bij Kluisbergen (OV), leg. & gen. det. D. De Groote. Nieuw voor OV. Het is merkwaardig dat van deze zeldzame soort meteen elf exemplaren werden

waargenomen. De soort was vroeger bekend onder de naam *Pseudatemelia*, maar Sinev & Lvovsky (2014) toonden aan dat die naam een jonger subjectief synoniem is van *Agnoea*. De systematische positie van dit genus is in het verleden dikwijls veranderd en het werd o.a. ondergebracht in de Blastobasidae, Oecophoridae en Amphisbatidae. Heikkilä & Kaila (2010) hebben Amphisbatidae gesynonymiseerd met Lypusidae waar het genus nu zijn (definitieve?) plaats heeft gevonden.

Micropterigidae

Micropterix tunbergella – Bosoermot: 1 ex. op 16.v.2015 te Durbuy (LX), leg. Bladmijnenwerkgroep. Nieuw voor LX.

Momphidae

Mompha ochraceella – Gele wilgenroosjesmot: 1 ex. op 04.vii.2015 te Volkegem (OV), leg. Bladmijnenwerkgroep. Nieuw voor OV.

Mompha sturnipennella – Wilgenroosjesgalmot: 1 ex. op 18.vi.2015 te Moeskroen (HA), leg. C. Gruwier. Nieuw voor HA.

Nepticulidae

Ectoedemia heringi – Oostelijke blaasmijnmot: ca. 100 mijnen op *Quercus robur* op 03.xi.2015 in het Calmeynbos te De Panne (WV), leg. C. Gruwier. Nieuw voor WV.

Ectoedemia sericopeza – Noorse-esdoornvruchtmineermot: 2 mijnen op *Acer platanoides* in het domein “De Westhoek” te De Panne (WV), leg. C. Gruwier. Nieuw voor WV.

Enteucha acetosae (Stainton, 1854) – Zuringmineermot: een mijn op *Rumex acetosae* op 29.v.2011 te Theux (LG), leg. J.-Y. Baugnée. Deze soort mineert in de blaadjes van *Rumex acetosella* en *R. acetosa*. Ze is verspreid van Ierland in het westen, doorheen Midden-Europa tot in Bulgarije en de Baltische Staten in het Oosten (van Nieukerken 2015). Ze ontbreekt in Noord-Scandinavië en het mediterrane gebied en werd nog niet waargenomen in Nederland en het Groothertogdom-Luxemburg. **Nieuw voor de Belgische fauna** en voor LG.

Fig. 12. Bladmijn op *Rhamnus cathartica* van *Stigmella catharticella*, Lebbecke, 28.ix.2015, © R. Meert.

Stigmella catharticella – Wegedoornmineermot (Fig. 12): enkele bladmijnen op *Rhamnus cathartica* op 28.ix.2015 in het gebied “Beneden Dender-Wiestermeers” te Lebbecke (OV), leg. R. Meert. Nieuw voor OV.

Stigmella continuella – Groene berkenmineermot: 1 bladmijn op *Betula pubescens* op 06.ix.2015 te Tenneville (LX), leg. J.-Y. Baugnée. Nieuw voor LX.

Stigmella magdalenae – Grijs lijsterbesmineermot: 2 bladmijntjes op *Sorbus aucuparia* op 27.vi.2015 te Bilzen (LI), leg. Bladmijnenwerkgroep. Nieuw voor LI en daarmee eerste melding in Vlaanderen.

Stigmella paradoxa (Frey, 1858) – Meidoornvlekmineermot: enkele bladmijnen op *Crataegus monogyna* op 08.vi.2011 te Agrimont (NA), leg. J.-Y. Baugnée. De soort werd nadien nog enkele keren in NA waargenomen en éénmaal in LX: een bladmijn op *C. monogyna* te Durbuy, 09.viii.2014, leg. Y. Princen. Deze soort is wijd verspreid van Ierland in het westen tot in het Verre Oosten, maar ze werd nog niet vermeld uit Nederland en het Groothertogdom-Luxemburg (van Nieukerken 2015). De rups mineert op *Crataegus* spp. **Nieuw voor de Belgische fauna** en voor LX en NA.

Stigmella regiella – Veelkleurige mineermot: een bladmijn op *Crataegus* sp. op 20.vi.2015 te Zichem (BR), leg. Bladmijnenwerkgroep. Bevestigd voor BR.

Stigmella roborella – Gewone eikenmineermot: 1 mijn op *Quercus robur* op 03.xi.2015 in het Calmeynbos te De Panne (WV), leg. C. Gruwier. Nieuw voor WV.

Noctuidae

Aedia funesta (Esper, 1786) – Witvlekuil (Fig. 13): 1 ex. op 26.vii.2015 te Sint-Amandsberg (OV), leg. M. Van Campenhout, det. W. Veraghtert. Deze soort komt voor in Centraal en Zuid-Europa, van Spanje in het westen tot en met Rusland in het oosten. Verder naar het oosten is ze ook vermeld uit Turkije (Anatolië) en Iran. Opmerkelijk is een waarneming uit Finland (Skule & Fibiger 2015). De rups leeft in juli-augustus op *Calystegia sepium* en *Convolvulus arvensis* (Goater et al. 2003: 43). **Nieuw voor de Belgische fauna** en voor OV.

Fig. 13. *Aedia funesta* (Esper, 1786), Sint-Amandsberg (OV), 26.vii.2015, © M. Van Campenhout.

Agrochola lychnidis – Variabele herfstuil: 1 ex. op 04.x.2015 in De Panne (WV), nieuw voor de kuststreek, leg. D. De Groote (cfr. Sierens 2015).

Amphipyra perflua – Grote piramidevlinder: 1 ex. op 11.vii.2015 te Brakel (OV), leg. H. Van Doorslaer. Nieuw voor OV.

Apamea epomidion – Zwartrandgrasuil (Fig. 14): 1 ex. op 11.vi.2015 in het Kluisbos te Ruien (OV), leg. D. De Groote, J. Dewolf & G. Groenez. Zeer uitzonderlijke vondst buiten het normale areaal ten zuidoosten van Samber en Maas. Het voorbije decennium goed ingeburgerd in Nederlands Zuid-Limburg en af en toe

zwervende exemplaren elders in Nederland. Mogelijk in expansie.

Fig. 14. *Apamea epomidion*, Kluisbos te Ruien (OV), 11.vii.2015, © D. De Groote.

Calamia tridens – Groene weide-uil: Naast de populatie in het Heidebos in Moerbeke, waarvan gedacht werd dat het de enige overblijvende vindplaats in OV was (zie ook *Eugnorisma glareosa*, *Tholera cespitis*) overleeft deze in het westen van België zeer lokale soort mogelijk ook nog in de regio Overmere-Berlare: 1 ex. op 23.vii.2014 te Overmere, leg. L. Willems en 1 ex. op 11.viii.2015 te Berlare, leg. J. De Coninck.

Callopietria juvenina – Varenuil: 1 ex. op licht op 04.vii.2015 te Torgny (LX), leg. L. Raphael *et al.* Deze soort was in België bekend van verscheidene vindplaatsen tot 1980 en verdween dan tot 2004 uit de schijnwerpers. Nieuw voor LX.

Caradrina kadenii – Kadeni-stofuil: 1 ex. op 04.vii.2015 te Virton (LX), leg. W. Mertens & M. Schurmans. Nieuw voor LX. De soort is pas sinds 2006 bekend uit België en is nu in alle provincies waargenomen.

Chortodes fluxa – Gele duinrietboorder: 1 ex. op licht op 20.vii.2015 te Villers-Devant-Orval (LX), leg. D. De Groote. Nieuw voor LX.

Griposia aprilina – Diana-uil: De soort wordt bevestigd uit de Westhoek (11.x.2015 te Ieper, leg. M. Willems) en kan als nieuw vermeld worden uit de kuststreek (04.x.2015 op twee locaties in De Panne, leg. M. Schurmans *et al.* en leg. D. De Groote) (cfr. Sierens 2015).

Helicoverpa armigera – Katoendaguil: 1 ex. op 16.viii.2015 te Erbaut (HA), leg. S. Aurélien. Deze trekvlinder kende een erg goed jaar en is nu uit alle provincies bekend. Eerste gesignaleerde waarneming uit HA.

Heliothis maritima – Heidedaguil: 1 rups op *Gentiana pneumonanthe* in Het Hageven, Neerpelt (LI), op 14.viii.2015, leg. H. Dries en R. Hendrickx, det. J. Voogd. Het betreft de eerste gesignaleerde Belgische waarneming in twee decennia. De ssp. *warneckei* is een zeer sterk achteruitgaande heidesoort die beperkt tot Noordwest-Europa. In België is de soort altijd beperkt geweest tot de heidevelden van de Kempen; in Nederland kwam de soort vroeger verspreid voor op de heidevelden van het hele oosten, zuiden en noorden van het land, en in de Noordhollandse duinen (vlindernet.nl). Tot in de jaren 1970 was de soort in Nederland lokaal algemeen, maar recente waarnemingen zijn erg spaarzaam en vrijwel beperkt tot de noordoostelijke provincies en de Hoge Veluwe. De laatste waarnemingen

dichtbij de Belgische grens kwamen uit het Nederlandse deel van het Grenspark De Zoom-Kalmthoutse heide.

Hydraecia petasitis – Groot-hoefbladboorder: Deze zeer lokale, honkvaste soort wordt altijd in de onmiddellijke buurt van Groot hoofblad (*Petasitis hybridus*) aangetroffen. De dieren vliegen in de schemering rond de waardplant. Ondanks de algemene aanwezigheid van Groot hoofblad in Vlaanderen is het bekende historische areaal beperkt tot de onmiddellijke omgeving van Antwerpen, waar in 2014 een bekende populatie van de vlinder teruggevonden werd (De Oude Landen in Ekeren) en de Schelde- en Durmevallei in OV. Ook uit deze regio kan de soort nu bevestigd worden. In de buurt van Lokeren werd een niet eerder bekende vindplaats ontdekt (5 ex. op 16.viii.2015, leg. T. Sierens). In het voorjaar van 2016 brachten gerichte zoektochten naar rupsen nog tal van nieuwe locaties in de Scheldevallei aan het licht (leg. R. Meert, R. Goossens en P. Cattelain).

Lacanobia splendens – Moeras-w-uil (Fig. 15): 1 ex. op 11.vii.2015 te Kluisbergen (OV), leg. D. De Groote, J. Dewolf & G. Groenez; 1 ex. op 21.vii.2015 te Kuurne (WV), leg. F. Claerebout, det. W. Veraghtert. Nieuw voor OV en WV. De soort wordt de laatste jaren voor het eerst in verschillende nieuwe regio's gesignaleerd en is in LX, na de Gaume (2014), nu ook in de Ardennen vastgesteld (1 ex. op 29.vi.2015 te Gembes, leg. R. Recour *et al.*).

Fig. 15. *Lacanobia splendens*, Kluisbos te Ruien, Kluisbergen, 11.vii.2015, © J. Dewolf.

Lithophane furcifera – Kleine manteluil (Fig. 16, 17): Alle bekende exemplaren van de Benelux uit de voorbije twee decennia leken te komen uit één resterende meta-populatie in de driehoek Valkenswaard-Mol-Neerpelt.

Ook in 2015 werd de soort weer in deze streek gezien, maar voor het eerst sinds zeer lang kunnen daar nu ook waarnemingen daarbuiten aan toegevoegd worden: op 03.iv.2015 en 11.iv.2015 in de Snepkensvijver te Kasterlee (AN) (leg. D. De Groote, J. Dewolf & G. Groenez *et al.*) en op 4.xi.2015 te Zichem (BR) (leg. M. Herremans), wellicht de eerste gesignaleerde waarneming in BR sinds 1949 (Hackray & Sarlet 1977: 244).

Fig. 16. *Lithophane furcifera*,
Snepkensvijver,
Kasterlee (AN),
11.iv.2015, © D. De
Groote.

Fig. 17. *Lithophane furcifera*,
Snepkensvijver, Kasterlee
(AN), 11.iv.2015, © G.
Groenez.

Mythimna conigera – Eenstreepgrasuil: Deze in Vlaanderen zeer zeldzame soort werd de voorbije jaren soms in een enkel exemplaar aangetroffen in de regio Genk en Meeuwen-Gruitrode (LI). Op de terril van Waterschei (LI) blijkt een grote populatie voor te komen (ca. 12 ex. op 16.vii.2015, leg. T. & D. Sierens en J. Gorissen).

Polymixis flavicincta – Gele granietuil: 1 ex. op 05.x.2015 te Esneux (LG), leg. E. Wille. Deze soort gaat in West-Europa overal zeer sterk achteruit. De weinige gesignaleerde Belgische waarnemingen van de voorbije twee decennia kwamen allemaal uit de Calestienne rond Rochefort en Viroinval en uit de Gaume. Dit is de eerste waarneming sinds lang uit het Luikse.

Sesamia nonagrioides (Lefèbvre, 1827) – Zuidelijke graanboorder (Fig. 18): 1 ex. op licht op 26.iv.2015 te Nieuwrode (BR), leg. J. Vandeplas, det. W. Veraghtert. Dit exemplaar is mogelijk met een of ander transport tot in België gekomen. Het is een tropische tot subtropische soort die in rijstaanplantingen grote schade kan aanrichten. In Frankrijk is de soort vooral verspreid in het zuidwesten; noordelijk komt ze voor tot aan de Loire, maar er zijn ook waarnemingen bekend uit Normandië en Picardië (Iepinet.fr). De soort is erg vorstgevoelig. Het is de eerste maal dat deze soort in België (BR) wordt waargenomen.

Fig. 18. *Sesamia nonagrioides* (Lefèbvre, 1827), Nieuwrode, Vlaams-Brabant, 26.iv.2015, © J. Vandeplas.

Spodoptera exigua – Florida-uil: 1 ex. op 05.vii.2015 te Wodecq-Ellezelles (HA), leg. J. Jansen. Deze soort werd

in 2015 op veel meer plaatsen en talrijker gezien dan in vorige jaren. Deze trekvlinder is nu uit alle Belgische provincies bekend. Eerste gedocumenteerde waarneming voor HA.

Tholera cespitis – Donkere grasuil: De soort wordt voor het eerst in tien jaar nog eens bevestigd uit het Waasland (op 07.viii.2015 en 08.ix.2015 in het Heidebos, Moerbeke (OV), leg. Nachtvlinderwerkgroep Waasland), wellicht de enige vindplaats in OV. Sierens (2015) beschouwde de soort als vermoedelijk uitgestorven in de kuststreek, maar de vlinder blijkt hier toch nog te overleven (16.viii.2015 in De Doornpanne, leg. J. Elst *et al.*).

Trichoplusia ni – Ni-uil (Fig. 19): 1 ex. op 03.viii.2015 en 1 ex. op 08.viii.2015, telkens te Hooglede (WV), leg. W. Declercq; 1 ex. op 10.viii.2015 te Sint-Truiden (LI), leg. S. Raymaekers & C. Vanderydt en 1 ex. op 30.viii.2015 te Herk-De-Stad (LI), leg. J. Severeijns; 1 ex. op 12.viii.2015 te Merendree-Durmen (OV), leg. W. Decock; 1 ex. op 22.viii.2015 te Kachtem (WV), leg. R. Cool. Deze soort kende in 2015 een ware influx in heel West-Europa. Nieuw voor LI, OV en WV.

Fig. 19. *Trichoplusia ni*,
Sint-Truiden,
10.viii.2015, © C.
Vanderydt.

Oecophoridae

Metalampra italica – Lichte kaneelsikkelmot: 1 ex. op 18.vii.2015 te Durbuy (LX), leg. Bladmijnenwerkgroep. Nieuw voor LX.

Opistegidae

Opistega salaciella – Witte oogklepmot: 1 ex. op 02.vii.2015 te Harzé (LG), leg. D. Gailly. Nieuw voor LG. In 2015 werd deze soort ook weer waargenomen in BR (Langdorp, 16.vii.2015, leg. E. Van der Schoot) en LX (Virton, 07.ix.2015, leg. W. Mertens). Hoewel vroegere waarnemingen zich lijken te concentreren in Vlaanderen, blijkt de soort nu ook in het zuiden minder zeldzaam dan eerst gedacht.

Plutellidae

Eidophasia messingiella – Kruidkersmot: 1 ex. op 04.vii.2015 in het gebied "Bos 't Ename" te Ename (WV), leg. P. Blondé. Nieuw voor OV.

Praydidae

Prays ruficeps – Bruine essenmot: 1 ex. op 21.iv.2007 te Rongy, leg. C. Snyers en 1 ex. op 02.vii.2015 te Mouscron (HA), leg. C. Gruwier. Nieuw voor HA.

Prodoxidae

Lampronia flavimitrella – Tweebandscheutboorder:

1♂ op 23.v.2015 te Volkegem (OV), leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor OV.

Pterophoridae

Oxyptilus parvidactyla – Fraaie muizenoorvedermot:

1♂ op 06.vi.2015 te Aywaille (LG), leg. & gen. prep. S. Wullaert; 1 ex. op 04.vii.2015 te Torgny (LX), leg. C. Gruwier. Nieuw voor LG en LX.

Platyptilia calodactyla – Guldenroedevedermot:

enkele imago's op 29.v.2010 te Ploegsteert (HA) en op 27.iv.2014 te Andenne (NA), telkens leg. & det. L. De Ridder. Nieuw voor HA en NA.

Pyalidae

Acrobasis marmorea – Hoekige mutsjeslichtmot: 1♂

op 06.vi.2015 te Aywaille (LG), leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor LG.

Homoeosoma sinuella – Smalleweegbreemot: 1 ex.

op 02.vii.2015 te Moeskroen (HA), leg. C. Gruwier. Nieuw voor HA.

Pempelia palumbella – Heidelichtmot: 1 ex.

op 02.vii.2015 te Blaton (HA), leg. J.-Y. Baugnée. Nieuw voor HA.

Phycitodes inquinatella – Fraaie weidemot: 1♂ op

01.viii.2015 te Koersel (LI), leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor LI.

Fig. 20. *Pyralis regalis* (Denis & Schiffmüller, 1775), "Kleiputten 't Hoge" te Kortrijk, 19.vii.2014, © T. Calu.

Pyralis regalis (Denis & Schiffmüller, 1775) – Sultanmotje (Fig. 20): 1 ex. op 19.vii.2014 in het gebied "Kleiputten 't Hoge" te Kortrijk (WV), leg. Thijs Calu. Deze soort komt voor in Spanje, Frankrijk en Italië en verder doorheen Midden-Europa tot in de Baltische Staten en het zuiden van Scandinavië (Speidel *et al.* 2015). Ze is niet bekend uit Groot-Brittannië, Nederland en het Groothertogdom-Luxemburg. Slamka (2006: 40) zet wel een stip in Duitsland (Beieren) maar niet in Denemarken, terwijl volgens Speidel *et al.* (2015) de soort niet voorkomt in Duitsland, maar wel in Denemarken. De rups leeft van afgevallen en verwelkte bladeren, voornamelijk van *Rosa*, *Quercus* en *Salix* (Slamka 2006: 39). **Nieuw voor de Belgische fauna** en voor WV.

Scythrididae

Enolmis acanthella (Godart, 1824) – Korstmosdikkop-

mot (Fig. 21–23): Na de eerste waarneming op 02.vii.2013 te Kuurne (WV) door F. Claerbout, onmiddellijk gevolgd door een tweede ex. op 03.vii.2013 te Autelbas (LX), leg. S. Raison, volgde een hele reeks waarnemingen in ver uit elkaar liggende vindplaatsen, in chronologische volgorde:

Baasrode (OV), 06.vii.2013, R. Goossens

Genk (LI), 07.vii.2013, S. Wullaert

Lebbeke (OV), 26.vii.2013, R. Meert

Etalle (LX), 01.viii.2013, W. De Cock

Kachtem (WV), 07.vi.2014, R. Cool

Bavikhove (WV), 14.vi.2014, F. Claerbout

Sint-Amandsberg (OV), 05.vi.2015, M. Van Campenhout

Mouscron (HA), 12.vi.2015, C. Gruwier

Otegem (WV), 17.vi.2015, T. Calu

Izegem (WV), 27.vi.2015, S. Noppe

Vinderhout (OV), 01.vii.2015, S. Vanacker

Wondelgem (OV), 01.vii.2015, T. Adriaens

Oostakker (OV), 02.vii.2015, J. Couckuyt

Torgny (LX), 04.vii.2015, J. Elst

Fig. 21: *Enolmis acanthella* (Godart, 1824): Kuurne (WV), 02.vii.2013, © F. Claerbout.

Fig. 22: *Enolmis acanthella* (Godart, 1824): Autelbas, bij Arlon (LX), 03.vii.2013, © S. Raison.

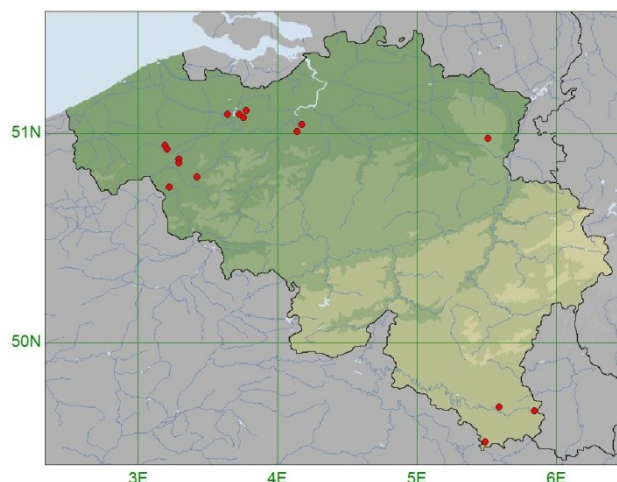

Fig. 23. Verspreiding van *Enolmis acanthella* (Godart, 1824) in België, © W. De Prins.

E. acanthella komt voor in Zuidwest-Europa (Frankrijk, Italië, Portugal, Spanje, Zwitserland) en Noordwest-Afrika (Algerije, Marokko, Tunesië) (Bengtsson 1997: 284). De soort is eveneens vermeld uit het Groothertogdom-Luxemburg en Zuidwest-Duitsland (Hellers 2001: 6). Tot nu toe is ze nog niet vastgesteld in Nederland. Ze bereikt haar huidige noordgrens in LI, OV en WV (Fig. 23). De voedselplanten van de rups zijn niet bekend, maar vermoed wordt dat ze op korstmossen leeft (Bengtsson 1997: 170). **Nieuw voor de Belgische fauna** en voor HA, LX, OV, WV.

Scythris intersella – Wilgenroosjesdikkopmot: enkele rupsen op *Epilobium angustifolium* op 18.vi.2015 te Izel (LX), leg. J.-Y. Baugnée. Nieuw voor LX.

Scythris potentillella – Tijmdikkopmot: 3 ex. op 10.vi.2015 te Balen (AN), leg. & gen. det. L. Jansen. Nieuw voor AN.

Sesiidae

Eusphesia melanocephala – Zwartkophoornaarvlinder: 1 ex. op feromoon op 06.vii.2015 te Neerijse (BR), leg. Joël & Frans Walterus. Nieuw voor BR en voor Vlaanderen! Deze soort leeft erg verborgen (monofaag in exemplaren van *Populus tremula*) en is in het verleden wellicht over het hoofd gezien.

Sesia bembeciformis – Gekraagde wespvlinder: een lege vraatgang in *Salix caprea* op 26.vii.2015 te Sosoye (NA), leg. R. Meert. Voor het eerst gedocumenteerd vastgesteld voor NA. Deze soort leeft erg verborgen en is (nog) niet via feromonen te inventariseren. De talrijke waarnemingen in 2015 van vraatgangen en rupsen, door gerichte zoektochten door Ruben Meert, Rudi Goossens, e.a. in OV, BR, AN, LX, HA en LG (waarnemingen.be) tonen duidelijk aan dat de soort veel minder zeldzaam is dan vaak wordt aangenomen op basis van de erg schaarse waarnemingen van adulten.

Synanthedon andrenaeformis – Sneeuwbalwespvlinder: 1 ex. op feromoon op 29.vi.2015 te Esneux, leg. E. Wille. Nieuw voor LG.

Synanthedon conopiformis – Oranjetipeikenwespvlinder: 2 ex. op feromoon op 06.vi.2015 te Virton (LX), leg. T. & D. Sierens. Van deze soort zijn slechts een handvol Belgische waarnemingen bekend. De vlinder wordt hiermee bevestigd uit de Gaume.

Synanthedon flaviventris – Geelbuikwilgenwespvlinder: vele tientallen ex. op feromoon op verschillende plaatsen in de Gaume rond Virton (LX) op 11.vii.2015, leg. T. & D. Sierens en 16.vii.2015, leg. T. Garrevoet. Van deze soort waren slechts een beperkt aantal Belgische waarnemingen bekend, vooral van rupsen en gallen. De soort kent een tweejaarlijkse cyclus. In goede jaren blijkt de vlinder lokaal algemeen te zijn.

Thyrididae

Thyris fenestrella – Bosrankvlinder: 1 ex. op 14.vi.2015 te Deurle (OV), leg. D. Van de Castele. In tuinen in de omgeving groeit Clematis. Dit lijkt de zoveelste warmteminnende bosranksoort die aan een areaaluitbreiding bezig is. Het historisch areaal is beperkt tot de streek ten zuidoosten van Samber en Maas; in Vlaanderen was de vlinder tot voor kort alleen bekend uit de Voerstreek. Eerder werd ze al gevonden in het Egenhovenbos bij Heverlee (BR) (30.vi.2012 en opnieuw op 27.vi.2015, leg. J. Robben). Nieuw voor OV.

Tineidae

Eudarcia pagenstecherella – Ringlijnmot: 9 zakken op 06.vi.2015 te Aywaille (LG), leg. Bladmijnenwerkgroep. Nieuw voor LG.

Nemapogon cloacella – Gewoon kroeskopje: 1 ex. op 25.v.2015 te Bilzen (LI), leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor LI.

Nemapogon wolffiella – Donker kroeskopje: 1♂ op 06.vi.2015 te Aywaille (LG), leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor LG.

Triaxomera fulvimitrella – Nonnetjeszwammot: 1 ex. op 27.v.2008 te Rosières (BR), leg. P. Fontaine. Deze zeer zeldzame soort in België is stilaan bezig zich uit te breiden. De eerste waarneming stamt uit Sourbrodt (bij Malmédy, LG), vi.1941, leg. Stamm (De Prins 1998: 31). Dit is chronologisch gezien het tweede Belgische exemplaar en sindsdien zijn er af en toe waarnemingen, o.a. in Ovifat (LG), Oignies-en-Thiérache (NA) en Wijnendale (WV).

Fig. 24. *Triaxomera fulvimitrella*: Rosières (Waals-Brabant), 27.v.2008, © P. Fontaine.

Tortricidae

Celypha aurofasciana – Goudlijnbladroller: 1 ex. op 04.vii.2015 te Torgny (LX), leg. C. Gruwier. Nieuw voor LX.

Clavigesta purdeyi – Kleine dennenbladroller: 1 ex. op 31.vii.2014 te Souvret (HA), leg. P. Jenard en 1 ex. op 10.viii.2015 te Mouscron (HA), leg. C. Gruwier. Nieuw voor HA.

Cnephasia genitalana – Vale spikkelbladroller: 1♂ op 25.vii.2015 te Furfooz (NA), leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor NA.

Cochylidia implicitana – Kamillebladroller: telkens 1 ex. op 07.v.2015 en op 1 ex. op 02.vii.2015 te Mouscron (HA), leg. C. Gruwier. Nieuw voor HA.

Cochylidia rupicola – Veelkleurige bladroller: telkens 1 ex. op 28.vi.2014 en op 04.vii.2015 te Torgny (LX), leg. C. Gruwier. Nieuw voor LX.

Crociosema plebejana – Wereldbladroller: 1 ex. op 08.xi.2015 te Ave-et-Auffe (NA), leg. D. De Groote. Nieuw voor NA.

Dichrorampha acuminatana – Margrietwortelmot: 1♂ op 16.v.2015 te Durbuy (LX), leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor LX.

Dichrorampha agilana – Kleine wortelmot (Fig. 24): 1 rups in de wortels van duizendblad (*Achillea millefolium*) op 26.xi.2015 te Aalst, leg. R. Meert. De rups werd uitgekweekt en leverde het imago op 02.vi.2016. Deze soort komt op sommige plaatsen gewoon voor. Ze werd tot nu toe uit alle Belgische provincies gemeld, behalve uit LX en WV. Nieuw voor OV.

Dichrorampha plumbana – Geelstipwortelmot: 2♂ op 23.v.2015 te Volkegem (OV), leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor OV.

Dichrorampha plumbagana – Loodlijnwortelmot: 2♂ op 23.v.2015 te Volkegem (OV), leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor OV.

Dichrorampha sedatana – Egale wortelmot: 5♂ en 1♀ op 23.v.2015 te Volkegem (OV), leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor OV.

Fig. 25. *Dichrorampha agilana*, boven: Aalst (OV), 26.xi.2015, rups in wortel van duizendblad (*Achillea millefolium*); onder: imago uitgekomen uit deze rups op 02.vi.2016, © R. Meert.

Dichrorampha sedatana – Egale wortelmot: 5♂ en 1♀ op 23.v.2015 te Volkegem (OV), leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor OV.

Endothenia pullana – Moeraskuifbladroller: 1♂ op 20.vi.2015 te Zichem (BR), leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor BR.

Epiblema turbidana – Hoefbladzadelmot: 6 ex. op 24.v.2014 te Engelmanshoven/Sint-Truiden (LI), leg. Y. Princen, det. W. Veraghtert; dit is de eerste vermelding voor Vlaanderen. Nadien 1 ex. op 15.vi.2015 te Ronse (OV), leg. J. Glibert. Nieuw voor LI en OV.

Epinotia cruciana – Fraaie oogbladroller: 1 ex. op 04.vii.2014 te Amberloup (LX), leg. D. De Mesel en 1 ex. op 18.vii.2015 te Durbuy (LX), leg. Bladmijnenwerkgroep. Nieuw voor LX.

Gynnidomorpha alismana – Alismabladerroller: 1 ex. op 10.viii.2013 te Waregem (WV), leg. F. Piesschaert; 3 rupsen in de stengel van *Alisma plantago-aquatica* in de omgeving van Aalst (OV), leg. R. Meert. Nieuw voor OV en WV.

Gypsonoma oppressana – Zwartepopulierenbladroller: 1 ex. op 18.vii.2015 te Durbuy (LX), leg. Bladmijnenwerkgroep. Nieuw voor LX.

Lozotaenia forsterana – Gemarmerde drieflekbladroller: 1 ex. op 31.v.2014 te Malden (OV), leg. D. De Groote en 1 ex. op 03.vii.2015 te Maarkedal (OV), leg. J. Glibert. Nieuw voor OV.

Pammene aurita – Morgenroodbladroller: telkens 1 ex. op 23.vii.2014 te Virton (LX), leg. D. De Groote en op 04.vii.2015 te Torgny (LX), leg. C. Gruwier. Nieuw voor LX.

Pelochrista caecimaculana – Knoopkruidknoopvlekje: 1 ex. op licht op 02.vii.2015 te Oudenaarde (OV), leg. D. De Groote. Nieuw voor OV. Deze soort werd slechts enkele malen vermeld in de Belgische entomologische literatuur uit BR, LG en LX.

Rhopobota naevana – Topspinnertje: 1 ex. op 25.vi.2015 te Moeskroen (HA), leg. C. Gruwier. Nieuw voor HA.

Pseudohermenias abietana – Sparrenbladroller: 1 ex. op 20.v.2014 te Mouscron, leg. C. Gruwier. Nieuw voor HA.

Pristerognatha fuligana – Springzaadbladroller: 1 ex. op 26.vi.2015 te Brakel (OV), leg. D. De Groote. Nieuw voor OV.

Strophedra nitidana – Zwarte eikenbladroller: 1 ex. op 04.vii.2015 te Torgny (LX), leg. C. Gruwier. Nieuw voor LX.

Yponomeutidae

Cedestis subfasciella – Donkere nassaubandmot: 1 mijn op *Pinus sylvestris* op 28.xii.2015 in de Carrière du Diable Château te La Roche-en-Ardenne (LX), leg. R. Meert. Nieuw voor LX.

Paraswammerdamia albicapitella – Witkraagduifmot: een rups op *Crataegus monogyna* op 23.v.2015 te Volkegem (OV), leg. Bladmijnenwerkgroep. Nieuw voor OV.

Paraswammerdamia nebulella – Meidoornduifmot: 1 ex. op 25.v.2015 te Bilzen (LI), leg. & gen. prep. S. Wullaert. Nieuw voor LI.

Zelleria hepariella – Essenmineermot: 1 ex. op 18.vii.2015 te Durbuy (LX), leg. Bladmijnenwerkgroep. Nieuw voor LX.

Ypsolophidae

Ypsolopha alpella – Eikenspitskopmot: 3 ex. op licht op 07.ix.2014 te Lavaux-Sainte-Anne (NA), leg. W. Mertens & Y. Princen. Nieuw voor NA.

Dankwoord

Voor het meedelen van nieuwe provinciegegevens of andere interessante waarnemingen: T. Adriaens, S. Aurélien, J.-Y. Bagnée, Bladmijnenwerkgroep, P. Blondé, T. Calu, F. Claerbout, E. Colpaert, R. Cool, J. Couckuyt, V. de Bethune, W. Declercq, W. Decock, J. De Coninck, L. Decrick, K. De Greef, D. De Groote, D. De Mesel, L. De Ridder, T. Deroover, B. Derveaux, J. Dewolf, H. Dries, J. Elst, P. Fontaine, D. Gailly, J. Glibert, R. Goossens, J. Gorissen, C. Gruwier, B. Hanssens, P. Hendrickx, R. Hendrickx, K. Hansen, M. Herremans, R. Hullebusch, J. Jansen, L. Janssen, P. Jenard, L. Lams, V. Leirens, C. Lenaers, J. Maenen, R. Meert, W. Mertens, Nachtvlienderwerkgroep Waasland, S. Noppe, R. Nossent, P. Nuyts, F. Piesschaert, D. Plu, Y. Princen, S. Provoost, S. Raison, L. Raphael, S. Raymaekers, J. Robben, M. Schurmans, L. Septor, J. Severeys, D. Sierens, D. Slootmaekers, C. Snyers, J. Soors, R. Uyttenbroeck, S. Vanacker, B. Dan Camp, M. Van Campenhout, D. Van de Castele, F. Van de Meutter, J. Vandeplas, E. Van der Schoot, P. Dan de Vyver, H. Van Doorslaer, P. Vandousselaere, G. Verbeylen, A. Verboven, T. Vermeulen, R. Vermylen, F. Walterus, J. Walterus, E. Wille, L. Willems, S. Wullaert.

Tevens worden de medewerkers van waarnemingen.be, en in het bijzonder L. Janssen en W. Veraghtert, hartelijk bedankt voor hun zeer gewaardeerde medewerking op allerlei gebied.

Bibliografie

- Bengtsson B. Å. 1997. Scythrididae. — In: Huemer P., Karsholt O. & Lyneborg L. (Eds), *Microlepidoptera of Europe* 2. — Apollo Books, Stenstrup, 301 pp.
- De Prins W. 1998. Catalogue of the Lepidoptera of Belgium. — *Studiedocumenten van het K.B.I.N.* 92: 1–236.
- De Prins W. & Steeman C. 2003–2015. *Systematic Catalogue of the Lepidoptera of Belgium*. — www.phegea.org/Checklists/LepMain.html [bezocht 20 december 2015].
- De Prins W., Baugnée J.-Y., Georis A., Spronck René & Spronck Raphaël 2014. *Choreutis nemorana* (Lepidoptera: Choreutidae) well established in Belgium. — *Phegea* 42(2): 29–32.
- Ellis W. N. 2015. *Bladmineerders en plantengallen van Europa*. — www.bladmineerders.nl [bezocht 28 december 2015].
- Fibiger M. & Hacker H. 2007. *Noctuidae Europaeae Volume 9. Amphipyridae, Condicinae, Eriopinae, Xyleninae (part)*. — Entomological Press, Sorø, 410 pp.
- Gaedike R. & Heinicke W. 1999. Verzeichniss der Schmetterlinge Deutschlands. — *Entomologische Nachrichten und Berichte, Beiheft* 5: 1–216.
- Goater B., Ronkay L. & Fibiger M. 2003. *Noctuidae Europaeae Volume 10 Catocalinae & Plusiinae*. — Entomological Press, Sorø, 452 pp.
- Hackray J. & Sarlet L. G. 1969–1985. Catalogue des macrolépidoptères de Belgique. — Suppléments à *Lambillionea*.
- Hannemann H.-J. 1995. Kleinschmetterlinge oder Microlepidoptera IV. Flachleibmotten (Depressariidae). — In: Schumann H. (Ed.), *Die Tierwelt Deutschlands* 69. — Gustav Fischer Verlag, Jena, 192 pp.
- Heikillä M. & Kaila L. 2010. Reassessment of the enigmatic Lepidopteran family Lypusidae (Lepidoptera: Tineoidea; Gelechioidea). — *Systematic Entomology* 35: 71–89.
- Hellers M. 2001. *Enolmis acanthella*, a new species for Central Europe (Lepidoptera: Scythrididae). — *Phegea* 29(1): 5–8.
- Huemer P. & Karsholt O. 2010. Gelechiidae II (Gelechiinae: Gnorimoschemini). — In: Huemer P., Karsholt O. & Nuss M. (eds), *Microlepidoptera of Europe* 6, Apollo Books, Stenstrup, 586 pp.
- Küppers K. V. 1980. *Untersuchungen zur Taxonomie und Phylogenie der Westpaläarktischen Adelinae (Lepidoptera: Adelidae)*. — Verlag M. Wahl, Karlsruhe, 495 pp.
- Lepinet 2016. *Les carnets du lépidoptériste français. Paidia rica*. — www.lepinet.fr/especes/nation/carte.php?e=l&id=38790 [bezocht 02 maart 2016].
- Lvovsky A. 2013. Fauna Europaea, Depressariidae. — In: Karsholt O. & van Nieukerken E. J. (Eds), *Fauna Europaea, Lepidoptera, Moths. Fauna Europaea version 2.6.2*. — www.fauna-eur.org [bezocht 28 december 2015].
- Meyer M., Proess R. & Schneider N. 2006. Entomologische Notizen aus Luxemburg, 2000–2004. — *Bulletin de la Société des Naturalistes luxembourgeois* 106: 105–112.
- Przybyłowicz Ł., Fibiger M. & Skule B. 2013. Fauna Europaea: Erebiidae, Arctiinae, Lithosiini. — In: Karsholt O. & van Nieukerken E. J. (Eds) *Fauna Europaea: Lepidoptera, Moths. Fauna Europaea version 2.6.2*. — www.fauna-eu.org [bezocht 02 maart 2016].
- Richard F. 1946. Espèces nouvelles pour la faune belge (suite). — *Lambillionea* 46: 87–89.
- Schütze K. 1899. Biologische Mittheilungen über einige Kleinschmetterlinge. — *Stettiner Entomologische Zeitung* 60(3): 163–184.
- Sierens T. 2015. De macro-nachtvlinderfauna (Lepidoptera) van de Belgische kust. — *Phegea* 43(2): 36–44.
- Sierens T., Sierens D., Van de Kerckhove O., Van Opstaele M. & Kindts B. 2010. De macro-nachtvlinderfauna (Lepidoptera) van Zandig-Vlaanderen tussen Brugge en Gent en van de Scheldepolders in het Meetjesland (1969/1983–2010). — *Phegea* 38(4): 129–142.
- Sinev S. Yu & Lvovsky A. L. 2014. Taxonomical status and species composition of the little known genus *Agnoea* Walsingham, 1907 (Lepidoptera: Gelechioidea: Lypusidae). — *Zoosystematica Rossica* 23(1): 137–144.
- Skule B. & Fibiger M. 2013. Fauna Europaea: Noctuidae. — In: Karsholt O., van Nieukerken E. J. (eds), *Fauna Europaea: Lepidoptera, Moths. Fauna Europaea version 2.6.2*. — www.fauna-eu.org [bezocht 20 december 2015].
- Slamka F. 2006. *Pyraloidea (Lepidoptera) of Europe, Volume 1. Identification – Distribution – Habitat – Biology. Pyralinae, Galleriinae, Epipaschiinae, Cathariinae & Odontiinae*. — F. Slamka, Bratislava, 138 pp.
- Speidel W., Segerer A. & Nuss M. 2013. Fauna Europaea: Pyralidae. — In: Karsholt O., van Nieukerken E. J. (eds), *Fauna Europaea: Lepidoptera, Moths. Fauna Europaea version 2.6.2*. — www.fauna-eu.org [bezocht 20 december 2015].
- Van de Meutter F. & Steeman C. 2010. *Eriocrania sangii*, new for the Belgian fauna (Lepidoptera: Eriocraniidae). — *Phegea* 38(4): 121–124.
- van der Wolf H. & Baldizzone G. 2013. Fauna Europaea: Coleophoridae. — In: Karsholt O., van Nieukerken E. J. (eds), *Fauna Europaea: Lepidoptera, Moths. Fauna Europaea version 2.6.2*. — www.fauna-eu.org [bezocht 20 december 2015].
- van Nieukerken E. J. 2013. Fauna Europaea: Adelidae, Nepticulidae. — In: Karsholt O., van Nieukerken E. J. (eds), *Fauna Europaea: Lepidoptera, Moths. Fauna Europaea version 2.6.2*. — www.fauna-eu.org [bezocht 20 december 2015].
- van Wisselingh T. H. 1954. Macrolepidoptera in 1952. — *Entomologische Berichten*, Amsterdam 15(2): 17–20.

<http://www.lepinet.fr>
<http://www.ukmoths.org.uk>
<http://www.vlindernet.nl>
<http://www.vlinlibzeeland.nl>
<http://www.waarnemingen.be>